

Tárgytematika

Félév:	2011/12/2
Tárgynév:	Magyar művelődéstörténet
Tárgykód:	ANTKAA2012
Felelős szervezet neve:	Társadalomtudományi, Felnőttképzési és Közművelődési Intézeti Tanszék
Felelős szervezet kódja:	AA17
Tárgyfelelős neve:	Horváth Csaba Sándor
Tárgy követelménye:	Vizsga
Tárgy heti óraszám:	1/1/0
Tárgy féléves óraszám:	0/0/0

Oktatás célja:

A tárgy tanulása során a hallgatók sajátítsák el a korszerű történelemszemléletet. Legyenek vitaképesek; ismerjék a történelmi kutatásokat, a historiográfiát és a legfontosabb szakirodalmakat. Legyenek problémaérzékenyek. Az általános műveltség mellett az önálló szakmai ismeretszerzésre is képesek legyenek. A szakirányú tájékozottság mellett a lehető legjobban készüljenek fel andragógusi munkájukra.

A fenti célokat figyelembe véve kell megismertetni a hallgatókat a történelmi tényekkel. Fontos a forrásfeldolgozás, hiszen ezek azok a kiindulópontok, amelyek hiteles támogatást nyújthatnak. Be kell mutatni a magyar és egyetemes történelem folyamatait, egymásra hatásukat. A komplex történelemszemlélet kialakítása a cél. Fontos, hogy ne elszigetelten lássák az egyes történéseket, hanem ok-okozati összefüggésben. Lényeges kiemelniük magyar történelmi személyeket is, és megismertetni azok politikai-művelődéstörténeti-eszmetörténeti szerepét. Kiemelendő, hogy politikától és kortól független, lehetőleg objektív, problémaérzékeny történelemszemléletet alakítsunk ki a jövő andragógusokban.

Tantárgy tartalma:

1. Az ősmagyarok története
2. A honfoglalás és az államalapítás
3. A magyar középkor művelődéstörténete
4. Magyar művelődés a kora újkorban
5. Mátyás reneszánsz udvara és a magyarországi humanizmus
6. Reformáció és katolikus megújulás Magyarországon - a magyarországi barokk
7. A felvilágosodás kezdetei Magyarországon / Mária Terézia, II. József/
8. Reformkor - a magyar romantika
9. A dualizmus kora
10. A századforduló
11. A két világháború közötti magyar kultúra
12. A Kádár-rendszer
13. Heraldikai, kronológiai alapismeretek /A magyar címer és zászló története, középkori ünnepek, naptár stb./

Számonkérési és értékelési rendszere:

Aláírás feltétele: A hallgatók az előadások és a szemináriumok anyagai alapján ismerjék a történelmi összefüggéseket, el tudják helyezni egy – egy korszak uralkodóit, értékeljék azok politikai jelentőségét. Ismerjék a

Tárgytematika

Félév:	2011/12/2
Tárgynév:	Magyar művelődéstörténet
Tárgykód:	ANTKAA2012
Felelős szervezet neve:	Társadalomtudományi, Felnőttképzési és Közművelődési Intézeti Tanszék
Felelős szervezet kódja:	AA17
Tárgyfelelős neve:	Horváth Csaba Sándor
Tárgy követelménye:	Vizsga
Tárgy heti óraszám:	1/1/0
Tárgy féléves óraszám:	0/0/0

Számonkérési és értékelési rendszere:

korra vonatkozó legfontosabb forrásokat, topográfiát, az események gazdasági, társadalmi, kulturális, stb. hatásait. A félév folyamán minden nappali tagozatos hallgatónak kiselőadás formájában ismertetnie kell az általa választott szemináriumi témát. / Nem felolvasásról, kiselőadásról van szó! / Az előadó ismerje a téma forrásait, szakirodalmát és az esetleges vitás kérdéseket. A félév kritériuma választott témából 5-10 oldal közötti terjedelemben egy beadandó dolgozat elkészítése szakszerű jegyzetapparátussal és formai követelményekkel, mely leadási határideje: a szorgalmi időszak utolsó hete. Minden levelező tagozatos hallgatónak kötelezően készítenie kell egy minimum 5 oldalas beadandót, rövid kivonatot a tematikában feltüntetett ajánlott irodalmi listán található egy könyvből (vagy egy szabadon választott szaktudományos munkából) szakszerű jegyzetapparátussal és formai követelményekkel! A leadási határidő levelező tagozaton: az utolsó konzultáció! **Plágium leadása szigorúan TILOS!**

Vizsgára bocsátás feltétele: az aláírás megszerzése és az órák látogatása

Kötelező irodalom:

Bertényi Iván (szerk.): A történelem segédtudományai. Bp., Osiris, 2006. (vonatkozó részek)
Kósa László (szerk.): Magyar művelődéstörténet. Bp., Osiris, 1998.

Ajánlott irodalom

Összefoglaló művek:

Romsics Ignác (szerk.): Magyarország története. 1-24. Bp., Kossuth, 2009-2010.
Magyar századok. Bp., Pannonica Kiadó. 1999-2000.

Az ősmagyarok története és a honfoglalás:

Anonymus: A magyarok cselekedetei. Bp., Osiris, 2001.
Csapodi Csaba: Az Anonymus-kérdés története. Bp., 1978.
Dienes István: A honfoglaló magyarok. Bp., Corvina, 1978.
Diószegi Vilmos: A pogány magyarok hitvilága /Körösi Csoma Kiskönyvtár 4./ Bp., Akadémia, 1967.
Fodor István: Verecke híres útján. Bp., Gondolat, 1978.
Győrffy György: Krónikáink és a magyar őstörténet. Régi kérdések-új válaszok. Bp., Balassi, 1993.
Kristó Gyula(szerk.): A honfoglalás korának írott forrásai. Szeged, 1995.
Kristó Gyula: Árpád fejedelemtől Géza fejedelemig. Bp., Akadémia, 2002.
Kristó Gyula: Honfoglalás és társadalom. Bp., MTA Törtud. Int., 1996.
Kristó Gyula: Levedi törzsszövetségétől Szent István államáig. Bp., Magvető, 1980.

Tárgytematika

Félév:	2011/12/2
Tárgynév:	Magyar művelődéstörténet
Tárgykód:	ANTKAA2012
Felelős szervezet neve:	Társadalomtudományi, Felnőttképzési és Közművelődési Intézeti Tanszék
Felelős szervezet kódja:	AA17
Tárgyfelelős neve:	Horváth Csaba Sándor
Tárgy követelménye:	Vizsga
Tárgy heti óraszám:	1/1/0
Tárgy féléves óraszám:	0/0/0

Kötelező irodalom:

- Kristó Gyula: Magyar honfoglalás, honfoglaló magyarok. Bp., Kossuth, 1993.
Kristó Gyula: Magyarország története (895-1301). Bp., Osiris, 1998.
László Gyula: A honfoglaló magyar nép élete. Bp., Püski, 1997.
László Gyula: Hunor és Magyar nyomában. Bp., Gondolat, 1967.
Róna-Tas András: A honfoglaló magyar nép: bevezetés a korai magyar nép történelem ismeretébe. Bp., Balassi, 1996.
Róna-Tas András: Kis magyar őstörténet. Bp., Balassi, 2007.

Az Árpád-kor:

- A tatárjárás emlékezete. Bp., Európa, 1987.
Árpád-kori legendák és intelmek. Bp., Szépirodalmi, 1987.
Bakay Kornél: A magyar államalapítás. Bp., Gondolat, 1978.
Bartoinek Emma: A magyar királykoronázások története. Bp., Akadémia Kiadó, 1987.
Bertényi Iván: A magyar korona története. Bp., Kossuth Könyvkiadó, 1986.
Dümmerth Dezső: Az Árpádok nyomában. Bp., Panoráma, 1987.
Font Márta: Így élt Könyves Kálmán. Bp., Móra, 1993.
Györffy György: István király és műve. Bp., Gondolat, 1977.
István király emlékezete. Bp., Európa, 1988.
Kardos József: A szent korona és a szentkorona-eszme története. Bp., Ikva, 1991.
Képes Krónika. Bp., 1986.
Kézai Simon: A magyarok cselekedetei. Bp., Osiris, é. n.
Kocsis István: A Szent Korona misztériuma. Bp., Püski, 1997.
Kocsis István: A Szent Korona tana. Bp., Püski, 1996.
Kocsis István: Magyarország Szent Koronája. Bp., Püski, 2000.
Kristó Gyula(szerk.): Az államalapítás korának írott forrásai. Szeged, 1999.
Kristó Gyula: Az Árpád-kor háborúi. Bp., Zrínyi, 1986.
Kristó Gyula: Magyarország története (895-1301). Bp., Osiris, 1998.
Kristó Gyula: A vármegyék kialakulása Magyarországon. Bp., 1988.
Kristó Gyula(szerk.): Az államalapító. Bp., Zrínyi, 1988.
Kristó Gyula: Magyar historiográfia. Bp., Osiris, 2002.
Kristó Gyula: Magyarország népei Szent István korában. In: Századok 134. szám, 2000. I. szám, 3-44.
Mályusz Elemér: Egyházi társadalom a középkori Magyarországon. Bp., Akadémia, 2007.
Nagy Balázs(szerk.): Tatárjárás. Bp., Osiris, 2003.
Slíz Mariann: Személynevek a középkori Magyarországon. Bp., Attraktor, 2011.
Szűcs Jenő: Az utolsó Árpádok. Bp., História, 1993.

Tárgytematika

Félév:	2011/12/2
Tárgynév:	Magyar művelődéstörténet
Tárgykód:	ANTKAA2012
Felelős szervezet neve:	Társadalomtudományi, Felnőttképzési és Közművelődési Intézeti Tanszék
Felelős szervezet kódja:	AA17
Tárgyfelelős neve:	Horváth Csaba Sándor
Tárgy követelménye:	Vizsga
Tárgy heti óraszám:	1/1/0
Tárgy féléves óraszám:	0/0/0

Kötelező irodalom:

Zsoldos Attila: Az Árpádok és alattvalóik. Debrecen, Csokonai, 1997.

Vegyesházi királyok korszaka:

Balogh Jolán: Mátyás király és a művészet. Bp., Magvető, 1985.

Barta Gábor: Nándorfehérvár, 1456. Bp., Móra, 1985.

Bertényi Iván: Magyarország az Anjouk korában. Bp., Gondolat, 1987.

Bertényi Iván: Nagy Lajos király. Bp., Kossuth, 1989.

Bonfini, Antonio: A magyar történelem tizedei. Bp., Balassi, 1995.

B. Szabó János: A Mohácsi csata. Bp., Corvina, 2006.

Dümmerth Dezső: Az Anjou-ház nyomában. Prága, Panorama, 1982.

E. Kovács Péter: Hétköznapi élet Mátyás király korában. Bp., Corvina, 2011.

E. Kovács Péter: Magánélet Mátyás király korában. Bp., Corvina, 2011.

Engel Pál – Kristó Gyula – Kubinyi András: Magyarország története (1301-1526). Bp., Osiris, 1998.

Kristó Gyula: Az Anjou-kor háborúi. Bp., Zrínyi, 1988.

Kubinyi András: Nándorfehérvártól Mohácsig. A Mátyás- és a Jagello-kor hadtörténete. Bp., Argumentum, 2007.

Kubinyi András: Mátyás király. Bp., 2001.

Kubinyi András: Városfejlődés és városhálózat a középkori Alföldön és az Alföld szélén. In: Dél-alföldi Évszázadok 14. szám, Szeged, 2000.

Küküllei János: Lajos király krónikája. Bp., Osiris, 2000. Bp.,

Mályusz Elemér: Zsigmond király uralma Magyarországon 1387-1437. Gondolat, 1984.

Mohács emlékezete. Bp., 1979.

Pálosfalvi Tamás: Nikápolytól Mohácsig, 1396-1526. Bp., 2005.

Pálosfalvi Tamás: A Hunyadiak kora. Bp., Kossuth, é. n.

Teke Zsuzsa: Hunyadi János és kora. Bp., Gondolat, 1980.

Thuróczy János: A magyarok krónikája. Bp., Magyar Helikon, 1986.

Werbőczy István Hármaskönyve. Bp., 1897.

Kora újkor:

Ágoston Gábor: A tizenhetedik század története. Bp., Pannonica, cop. 2000.

Ifj. Barta János: A tizennyolcadik század története. Bp., Pannonica, 2000.

Ifj. Barta János: Budavár visszavétele. Bp., Kossuth, 1985.

Ifj. Barta János: Mária Terézia. Bp., Gondolat, 1988.

Ifj. Barta János: A kétféjű sas árnyékában. Bp., Gondolat, 1984.

Tárgytematika

Félév:	2011/12/2
Tárgynév:	Magyar művelődéstörténet
Tárgykód:	ANTKAA2012
Felelős szervezet neve:	Társadalomtudományi, Felnőttképzési és Közművelődési Intézeti Tanszék
Felelős szervezet kódja:	AA17
Tárgyfelelős neve:	Horváth Csaba Sándor
Tárgy követelménye:	Vizsga
Tárgy heti óraszám:	1/1/0
Tárgy féléves óraszám:	0/0/0

Kötelező irodalom:

- Fodor Pál: A szultán és az aranyalma. Tanulmányok az oszmán-török történelemről. Bp., 2001. 11-44., 308-314.
- H. Balázs Éva – Krász Lilla – Kurucz György (szerk.): Magánélet a Habsburgok korában 1740-1815. Bp., Corvina, 2011.
- Hegy Klára: Egy világbirodalom végvidékén. Bp., Gondolat, 1982.
- Kosáry Domokos: Művelődés a XVIII. századi Magyarországon. Bp., Akadémiai, 1983.
- Marczali Henrik: Mária Terézia. Bp., 1891.
- Nagy László: A törökkor végnapjai Magyarországon. Bp., Zrínyi, 1986.
- Pálffy Géza: A másfél évszázadnyi török uralom mérlege. In: Magyar évszázadok. Tanulmányok Kosáry Domokos 90. születésnapjára. Szerk. Ormos Mária. Bp., 2003. 73–87. (Interneten: <http://www.terebess.hu/keletkultinfo/masfel.html>)
- Pálffy Géza: A tizenhatodik század története. Bp., Pannonica, 2000.
- R. Várkonyi Ágnes (szerk.): A magyar reneszánsz udvari kultúra. Bp., Gondolat, 1987.
- Szakály Ferenc: Magyar adóztatás a török hódoltságban. Bp., 1981. 449-479.

Újkor, modernkor:

- Bak M. János et al.: Az 1956-os forradalom. Reform, felkelés, szabadságharc, megtorlás. Bp., Tankönyvkiadó, 1991.
- Bán Dávid: Utazás a pályaudvar körül. Az első indóházról a pályaudvarokig. Bp., Matura TN – L'Harmattan, 2011.
- Csapó Csaba: A Magyar Királyi Csendőrség története. 1881-1914. Pécs, Pro Pannonia, 1999.
- Csonkaréti Károly: Az Osztrák-Magyar Monarchia hadihajói 1867-1918. Bp., Kossuth, 2010.
- Czére Béla: A vasút története. Bp., Corvina, 1989.
- Czére Béla: Magyarország közlekedése a 19. században (1780-1914). Bp., MÁV Rt., 1997.
- Czére Béla: Magyarország közlekedése a 20. században. I. Köt. Bp., MÁV Rt., 2000.
- Dénes Iván Zoltán (szerk.): A bűnbaktól a realista lényeglátóig. A magyar politika és tudományos diskurzusok Kossuthképei 1849-2002. Bp., Argumentum, 2004.
- Gosztonyi Péter: A kormányzó Horthy Miklós és az emigráció. Bp., Százszorszép, 1992.
- Fabri Anna: Magánélet Széchenyi István korában. Bp., Corvina, 2011.
- Fónagy Zoltán: Széchenyi és Kossuth. Bp., Kossuth Könyvkiadó, 2003.
- Gergely András: Magyarország története a 19. században. Bp., Osiris, 1990.
- Gergely András: Széchenyi István, 1791-1860. Pozsony, Kalligram, 2006.
- Gergely Jenő: Gömbös Gyula. Bp., Vince, 2001.
- Gergely Jenő – Izsák Lajos: A Mindszenty-per. Bp., Reform, 1989.
- Gerő András: Ferenc József, a magyarok királya. Bp., Novotrade, 1988.
- Görgei Artúr: Életem és működésem I-II. Bp., Európa, 1988.
- Gyarmati György: A Rákosi-korszak – rendszerváltó fordulatok évtizede Magyarországon, 1945-56. Bp., Rubicon-Ház

Tárgytematika

Félév:	2011/12/2
Tárgynév:	Magyar művelődéstörténet
Tárgykód:	ANTKAA2012
Felelős szervezet neve:	Társadalomtudományi, Felnőttképzési és Közművelődési Intézeti Tanszék
Felelős szervezet kódja:	AA17
Tárgyfelelős neve:	Horváth Csaba Sándor
Tárgy követelménye:	Vizsga
Tárgy heti óraszám:	1/1/0
Tárgy féléves óraszám:	0/0/0

Kötelező irodalom:

Bt., 2011.

Gyáni Gábor: Magánélet Horthy Miklós korában. Bp., Corvina, 2011.

Gyáni Gábor – Nagy Beáta (szerk.): Nők a modernizálódó magyar társadalomban. Debrecen, Csokonai, 2006.

Gyurgyák János: A zsidókérdés Magyarországon. Bp., Osiris, 2001.

Hermann Róbert: 1848-1849. A szabadságharc hadtörténete. Bp., Korona, 2001.

Hermann Róbert: Kossuth Lajos élete és kora. Bp., Pannonica, 2002.

Huszár Tibor: Kádár János politikai életrajza (1956. november-1989. június). Bp., Szabad Tér Kiadó-Kossuth Kiadó, 2003.

Kalocsai Péter: Városi tömegközlekedés a Nyugat-Dunántúlon 1867-1914. Szombathely, Vasi Múzeumbarát Egylet, 2011.

Klement Judit: Gőzmalmok a Duna partján. Bp., Holnap, 2010.

Kosáry Domokos: Széchenyi Döblingben. Bp., Magvető, 1981.

Kossuth Lajos: Írások és beszédek 1848-49-ből. Európa, Bp., 1987.

Legát Tibor: Buszos könyv. Bp., Józsevegkiadó Műhely, 2009.

Legát Tibor: Közlekedik a főváros. Bp., Józsevegkiadó Műhely, 2008.

Legát Tibor – Nagy Zsolt Levente – Zsigmond Gábor: Számos villamos. Bp., Józseveg Műhely Kiadó, 2010.

Majdán János: Modernizáció – vasút – társadalom. Baja, Eötvös József Főiskolai Kiadó, 2010.

Mezei István (szerk.): 150 éves magyar vasút 1846-1996. Bp., MÁV Rt., 1996.

Nagy József: [IV. Károly](#). Bp., Göncöl Kiadó, 1995.

Ormos Mária: Magyarország a két világháború korában, 1914-1945. Debrecen, Csokonai, 1997.

Pünkösti Árpád: Rákosi a csúcson 1948-1953. Bp., Európa Könyvkiadó, 1996.

Rainer M. János: Nagy Imre. Politikai életrajz. 1-2. köt. Bp., 1956-os Intézet, 1999.

Romsics Ignác: A trianoni békeszerződés. Bp., Osiris, 2001.

Romsics Ignác: Az 1947-es párizsi békeszerződés. Bp., Osiris, 2006.

Romsics Ignác: Bethlen István. Politikai életrajz. Bp., Osiris, 1999.

Romsics Ignác: Magyarország története a XX. században. Bp., Osiris, 2005.

Romsics Ignác: Volt egyszer egy rendszerváltozás. Bp., Rubicon-Kv., 2003.

Sándor Pál: Az anekdotázó Deák Ferenc. Bp., Magvető, 1986.

Sipos András: A Magyar Királyi Csendőrség egyenruházata és felszerelése 1920-1945. Bp., HK Hermanos, 2010.

Széchenyi István: Balatoni gőzhajózás. Bp., ÁKV, 1983.

Széchenyi István: Javaslat a magyar közlekedési ügyről. Bp., Könyvért, 1987.

Széchenyi István: Napló. Bp., Gondolat, 1978.

Szekfű Gyula: Három nemzedék és ami utána következik. Bp., Maecenas, 1989.

Szenes Imre: [Történelmünk humorban: Ferenc Jóskától Antall Jóskáig: politikai viccek, anekdoták, karikatúrák, 1848-](#)

Tárgytematika

Félév:	2011/12/2
Tárgynév:	Magyar művelődéstörténet
Tárgykód:	ANTKAA2012
Felelős szervezet neve:	Társadalomtudományi, Felnőttképzési és Közművelődési Intézeti Tanszék
Felelős szervezet kódja:	AA17
Tárgyfelelős neve:	Horváth Csaba Sándor
Tárgy követelménye:	Vizsga
Tárgy heti óraszám:	1/1/0
Tárgy féléves óraszám:	0/0/0

Kötelező irodalom:

[1994](#). Bp., Cascade Kiadó, 1997.

Tabajdi Gábor – Ungváry Krisztián: Elhallgatott múlt – a pártállam és a belügy. A politikai rendőrség működése Magyarországon 1956-1990. Bp., Corvina, 2008.

Tóth Eszter Zsófia: Kádár leányai – nők a szocialista időszakban. Bp., Nyitott Könyvműhely Kiadó Kft, 2010.

Ungváry Krisztián: Budapest ostroma 1944-1945. Bp., Corvina, 2005.

Ungváry Krisztián: Magyarország és a második világháború. Bp., Osiris, 2005.

Valuch Tibor: A hétköznapi élet Kádár János korában. Bp., Corvina, 2006.

Valuch Tibor: A lódentől a miniszoknyáig. A XX. század második felének magyarországi öltözködéstörténete. Bp., Corvina, 2004.

Valuch Tibor: Magánélet Kádár János korában. Bp., Osiris, 2011.

Valuch Tibor: Magyarország társadalomtörténete a XX. század második felében. Bp., Osiris, 2002.

Wesselényi Miklós: Wesselényi Mikós. Bp., Új Mandátum, 1998.

Zeidler Miklós(szerk.): Trianon. Bp., Osiris, 2003.

Folyóiratok:

Századok, Aetas, Korall, Történelmi Szemle, Sic Itur ad Astra,

Oktató: Horváth Csaba